

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΟΥΡΗΣ

Ένατιν κι 'έικοστών μετρούντες χρόνον
έδρεύομεν'στην γην τών Παρθενώνων.

Έξδότην Δεκεμβρίου,
κάλεσμα Βουλευτηρίου.

Χίλια κι'ηνάκοντα δεκατρία,
δράσις και θεομή φιλοπατρία.

Χίλια και διακόσια κι'όγδοηντα ένα,
ένωσις τής Κρήτης, χρόνια δοξασιμένα.

**Φασουλής και Περιελέτος,
ό καθέννας νέτος σκέτος.**

A.

Π. — 'Αληθεύει, συμπολίτη,
πώς έπήγε μές'στην Κρήτη
'Ελλην Βασιλιάς μεγάλος βωταρ' από τόν Φωκά
για νά στήση την γαλάζια 'στην νησίδα του Φιρκά;

'Αληθεύει, Φασουλή,
πώς έπέρασαν τά χρόνια,
πού μās έτρωγε πολλή
και μεγάλη καταπόνηση;

'Αληθεύει, πατριώτη,
πώς υπό τόν Κουντουριότη
κι'ό περιλαμπρος ό Στάλος μές'στης Κρήτης τά νερά
χαιρετίζει την χαρά;

'Αληθεύει, Φασουλή μου, σέ θριάμβους μας πολλούς
πώς έπήγαν τά Καραβία μές'στης Κρήτης τούς γαλούς;

'Αληθεύει: πώς και Κρήτες
και πανάρχαιοι Κοωρήτες
έτρεξαν τών Καραβιών μας τά κανόνια νά φιλήσουν
και μαζί των νά μιλήσουν;

'Αληθεύει πώς ή Κρήτη
μέ τόν γέρο Ψηλορείτη
πανελευθερή βροντά;

Κι'ένας ποταμός αίμάτων
μέ βοήν παλινών άρμάτων
στης βρονταίς της άπαντα;

'Αληθεύει: κι'έκει πέρα
πώς 'Ελευθερίας ημέρα
έσελάγισε χρυσή;

Κι' υπό την ήχώ παιάνων
σέ συντρίμματα τυράννων
καταπίπτουν κολασσοί;

'Αληθεύει πώς'στης Κρήτης τ' άρρισιμένα τ' άκρογιάλια
έβλεπες τά σύμβολά μας κι' άστους μέ δρό κεφάλια;
'Αληθεύει: πώς έδήγκαν από μνήματα νεκροί,
δταν είδαν πώς άγώνες
σεφανώνονται μακροί,
πού τούς ύμνησαν αιδώνες;

Όνειρον όνειρου τάχα
τούτ' ή 'Λευθεριά δέν είναι;
Φ. — Όχι, Περιελέτο χάχα,
κι'όλο γλέντα, τρώγε, πίνε.

Κύττα τί χαρά μεγάλη
μές'στης Κρήτης τό νησί,
κι'έλα χόραφε και σέ
τόν χορό τόν Πεντοζάλη.

Όλ' αὐτά πού μ' έρωτάς
άληθεύουν κατά γράμμα...
κύττα νέους μαχητάς
μ' άσπρομάλλης άντάμα.

Κι'έγω σήμερα μ' αὐτούς
έξαλλος πανηγυρίζω,
και τυράννους μισήτους
τούς γελώ, τούς μυκτηρίζω.

"Εστι δίκης ὀφθαλμός...
τώρα Ἀλευθερίας φαλμός,
τώρα Ἀλευθερίας τραγοῦδον.

Τώρα Ἀλευθερίας καμπάναις,
γεῖα χαρά σας, δόλιας μάνναις,
γεῖα χαρά σας, κοπελοῦδον.

Σὲ χοροὺς μᾶς προσκαλοῦν
μὲ σπιθόβολαις ματιαῖς,
σήμερα μοσχολοῦν
μὲς στοὺς δρόμους ἢ μυρτιαῖς.

"Ἡλιος ἀστράψε 'στὴν κόφι
τοῦ σπαθιοῦ μας τὴν παλῆν,
ἥλιος ἔλαμψε 'στὴν δφι
νικηφόρου Βασιλῆα.

"Ἡλιος δέξης περισσῆς
ἀπὸ σύννεφα προβαίνει...
φεύγουν τύραννοι θρασεῖς
καὶ δεσπότες χανωνέμοι.

Τίποτα δὲν εἶναι φέμμα...
ἥλιος ἔλαμψε 'στὸ Στέμμα
τῶν θριάμβων τῶν ραγδαίων.

Λὲς κι' αὐτὸ πῶς ἀντράφη
σὲ κρησφύγετα κι' ἐδάφη
τῶν Δακτύλων τῶν Ἰδαίων.

Μόλις πάτησε σ' ἐκεῖνο τῶν πολέμων τὸ νησι
φαίνεται αἴγλης οὐρανός,
κι' ἔνας ἥλιος φωτεινός
λὲς πῶς γίνεται Κορώνια γιὰ τὸν Βασιλῆα χρυσῇ.

Φῶς ἀστράπτει 'στ' ἄρματά του
κι' ὕδηνται τὰ βήματά του
σὲ Δαιδάλων λαβυρίνθους σὰν τῆς Ἀριάδνης μίτος,
κι' εὐοὶ κρᾶζουν τῆς Κορώνης
ἔσοι μὲ μακροὺς ἀγῶνας
ἡγωνίσθησαν ἀτρώτως.

B.

II.— "Ἡλιος, ἥλιος φωτοβόλος,
κανονοβολεῖ κι' ὁ Στόλος
σὲ πελάγη Κρητικά.

Καὶ τὸν Ρήγα βλέπω τώρα
νὰ στηλῶν νικηφόρα
τὴν γαλάζια 'στὸν Φιρκά.

"Ἡλιος, ἑαυτοῦ αὐγὴ,
πάντα μὲ ζητωκραυγὴ
τὴν ἀστρογαλάζια στήνε.

Τώρα στ' ἴθνη δὲν στενάδουν,
καὶ 'στὴν Πόλιν, σοῦ φωνάζουν,
Στρατηλάτη Κωνσταντίνε,

Ἀπὸ μέσ' ἀπὸ φωτιαῖς
καὶ χαλάσματα καὶ σνάκῃ
ἐξεφύτρωσαν μυρτιαῖς,
Βασιλῆα πολεμοκράκτη.

Καὶ τῆς στράν' ἢ μαύρη σκιάδα
'στὸ Βασιλικὸ σου διάδα,
καὶ σὺ τώρα τῆς πατεῖς
Στρατηλάτης νικητῆς.

Πάτα δάφναις, πάτα μύρτα,
ἔλα, Βασιλῆα, καὶ σκίρτα
μὲ τῆς Κρήτης τὸν παιδιὰ.

Θεοφροῦρητος προχώρει,
κι' ἀληθεύει πῶς ἡ κόρη
ἔγιν' ἔνα μὲ τὴν μάνα.

Νὰ γεράματα καὶ νεῖατα σὲ πυρρίχιο χορδ...
κόκκινη προβάλλ' ἢ ράχη, κόκκινο κυλᾷ τὸ ρέμμα...
κάθε δένδρο γιὰ ν' ἀνίστη τὸ ποτίζουν μὲ νερό,
τῆς Ἐλευθερίας μονάχα δὲν ἀνθίζει παρὰ μ' αἷμα.

Ἀλευθεριά, ποῦ δέχως λέξι
μῆρὸς σὲ τάφους προχωρεῖς,
ἔβρεις ποιοὶ σοῦ τῶχουν πλέξει
τὸ στεφάνι ποῦ φορεῖς.

Γελαστὴ πανηγυρίζει κι' ἡ παρθένος ἡ γλαυκώπις
καθεὶς ἐσχάτ' ἡν φρίκην ἐνδὲς χρόνου στυγεροῦ,
ὅταν ἐνωμέν οἱ Στόλοι Χριστιανικῆς Εὐρώπης
ἔρριχναν μὲ μπόμπαις κάτω τὴν σημάια τοῦ Σταυροῦ.

Ἐοὺ γέννημα καὶ θρέμμα
γῆς μεγάλης, γῆς εὐμοῦσου,
ἐοὺ ἔβρεις πόσον αἷμα
ἔχει ράνει τοὺς βαμοὺς σου.

"Ἐλα, Ἀλευθεριά, καὶ χέσε
τὰ περικαλλὰ σου θῶρα,
δνειρον δνειρου τώρα
ὅπως ἄλλοτε δὲν εἶσαι.

Στόνους σίγγης καὶ θρήνους,
δὸς μᾶς ἔλα τὰ καλὰ σου,

**Καὶ χορεύει τώρα πάλι
τὸν χορὸ τὸν Πεντοζῆλη.**

σπέρνε ρόδα, σπέρνε κρίνους
μὲ τὰ κρινοδάκτυλά σου.

Γ'.

Φ.— Μάννα πολυπαθοῦσα
ἔγινε Νίκης Μοῦσα.
Τὸ δάκρυ της σταλάζει
σὰν δρόσου σταλακτίτης,
καὶ κόσμος ἀλαλάζει
τὴν Λευθερίᾳ τῆς Κρήτης.

Ἐλούφαξαν Κουρσάροι καὶ μαῦροι δολοφόνοι,
καὶ δοξασμέν' ἦ βράκκα σέρνει τὸν Πεντοζῆλη,
κι' ὁ Ρήγας δακρυσμένος χρυσὸ Σταυρὸ καρφώνει
στοῦ Μάντακα τὸ στήθος καὶ στοῦ Χατζημυχάλη.

Χρυσὸς Σταυρὸς σ' ἀσπρόμαλλα τῆς Κρήτης παλληκάρια,
μακρῶν ἀγώνων λείψανα, ζωῆς ἀπομεινάρια.
Χρυσὸς Σταυρὸς παράσημο σ' ἔσους μυρτιαῖς ἐσπαίρανε
καὶ τὰ μαλλιά των ἄσπρισαν μ' Ἐλευθερίδος δράματα...
δέξα του ποῦ τὸν ἔδωσε, δέξα τους ποῦ τὸν πήρανε,
καὶ νεράτα μακαρίζουνε τέτοια χρυσὰ γεράματα.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν Πασχαλιὰ
ποιὸς λησμονεῖ πολίτης
τὸν ἀδελφὸ τοῦ Βασιληᾶ,
τὸν Ἀρμωστὴ τῆς Κρήτης;

Ἀπὸ τὴν ὥρα, ποῦ τρανὸς
ἐπάτησ' ἐκεῖ πέρα,
ἐλαμψε σὰν Αὐγερινὸς
λυτρώσεως ἡμέρα.

Και σήμερ' ἀπὸ μακρὰ μὲ νοῦ καὶ μὲ ψυχὴ
 παῖν' ἀκούει· Λευθερίας στήν Κρήτην ν' ἀντηχῇ,
 καὶ βλέπει καὶ τὸν ἀδελφὸν στὴ γῇ τῆς καβαλλάρη
 καὶ τραγουδοῦν τῆς Νίκαις τοῦ λαβέντηδες Κορνάροι.

Κι' αὐτὸς ἐπόθησε ζωῆς ἐλευθερίας ἀέρα
 κι' ἐμόχθησε κι' ἐπόνεσε γιὰ τούτη τὴν ἡμέρα,
 καὶ βλέπει μὲ παλμοὺς καρδιάς μεσ' στὸ νησί τοῦ πόνου
 ν' ἀνθοβολῇ πορτοκαλιὰ
 'στὸ πέρασμα τοῦ Βασιλῆα
 καὶ τοῦ Βουλγαροκτόνου.

Χαρὰ καὶ σ' ὅσους ἤπιανε κάθε πικρὸ ποτήρι,
 καὶ ποῖδες ὀλίγο, ποῖδες πολὺ,
 ἔσταξαν αἷμα καὶ χολὴ
 γι' αὐτὸ τὸ πανηγύρι.

Χαρὰ στον καὶ τὸν Βασιλῆα τὸν δολοφονημένο,
 ποῦ σ' τοῦ λαοῦ του τὴν ψυχὴ τὸν ἔχουσε θαμμένο.
 Χαρὰ σ' τὸ μνημὲα μαχητοῦ καὶ Ρήγ' ἀληθινοῦ,
 ποῦ μὲ λαχτάρα περισσὴ
 μὲς σ' τὸ πολυπάθο νησί
 ἔσταισε τὸ παιδί του.

Ποῦναι νὰ βλέπῃ σήμερα μὲ πατρικὸ καμάρι
 τοῦ Ντίνου του τὴν λεβεντιά, ποῦ Ντίνου του τὴ χάρι.
 Ποῦναι ν' ἀκούῃ σήμερα τὴν Κρητικὴν τὴν λύρα
 μ' ἄλλαις πολλαῖς νὰ καλαιῇ τοῦ Ντίνου τὴν πορφύρα.

Χαρὰ σ' τοὺς, ποῦ δὲν σκιάχτηκαν μὲ κανενὸς φοβέρα,
 χαρὰ σ' τοὺς, ἐπουζήσανε νὰ θοῦν αὐτὴ τὴ μέρα.
 Κι' ἂν ἀθανάτων μαχητῶν ὑπάρχουν οὐρανοί,
 χαρὰ σ' τοὺς, ἐπου' σ' τὸν Φιρκὰ κυττοῦν τὴν γαλανή.

Χαρὰ στον καὶ τὸν Κρητικὸ, ποῦ τώρα Κυθερινήγες
 μιὰς Ἑλλάδος ἄλλης,
 θαφνοστεφούς, μεγάλης,
 γιορτάζει στῆς ἡμέραις του τὴν Λευθερίαν τῆς Κρήτης.

.....

.....

II. — Μέσα σὲ τούτον τὸν καιρὸ
 καὶ τὰλλα τάμοιρα νησιὰ
 εἶδαν τὴν Κρήτην σ' τὸ χορὸ
 μὲ λυγρὴ κορμωστασιά.

Εἶδαν πανόρηαις κορασιαίς
 σὲ κάμπους καὶ λαγκάδια,
 καὶ μαρμαρέναις Ἐκκλησιαίς
 νὰ γίνονται τ' Ἀρκαδία.

Εἶδαν τὴν πρώτην κορυφὴν
 μέσα σὲ μύρταιν στρώμα,
 κι' ὅλη τὴν Κρήτην νὰ βαφθῇ
 μ' ἀσπρογαλάζιο χροῖμα.

Ἰδανε σίβερα βαρεῖα
 νὰ γίνονται κομμάτια,
 κι' ἐφώναξαν στήν Λευθερίαν
 μὲ βουρκωμένα μάτια.

Ἐσὺ, ποῦ σ' ἀστρογαίτονα πανηγυρίζεις ὄρη,
 πέρασε τώρα κι' ἀπὸ μᾶς, χαριτωμένη κόρη.
 Καὶ τὰ δικά μας σωθικά τὰ τρώει μαύρη λύπη,
 κι' ἡμεῖς σὲ περιμένουμε μὲ τόσο καρδιοκτύπι.

Ἄκου, κόρη φαεινὴ,
 καὶ δικά μας παρακάλια,
 λάμψε μὲ τὴν γαλανὴ
 καὶ σὲ τοῦτα τ' ἀκοριάλια.

Φέρε μας τὸν Βασιλῆα
 τῆς καμπάνιας νὰ κτυπᾶμε,
 κάνε μας σ' τὴν ἀγκαλιὰ
 τῆς μαννοῦλας μας νὰ πᾶμε.

Φ. — Καθένας σιλόδος Λευθερίαν διάφορος κηρύττει,
 καὶ τῆς Ἠπειροῦ τὰ παιδιὰ φωνάζουνε σ' τὴν Κρήτην:
 Εὐτυχισμένη σήμερα, ποῦδες τὴν Λευθερίαν σου,
 κι' ἡμεῖς ἀκούμε τὴ χαρὰ,
 τὰ ζήτω σου τὰ βροντερά
 καὶ τὰ καμπαναριά σου.

Μὰ τῆς Ἠπειροῦ τὰ παιδιὰ, ποῦ μόλις χθὲς ἀκόμα
 ἴδανε κρίνα Ἠπειρωτῆς καὶ σ' τὸ δικό των χῶμα,
 ζητοῦνε Φράγκοι· λήσταρχοι νὰ τὰ ξανασκλαδῶσουν
 καὶ μόλις εἶδαν λίγο φῶς νὰ τὰ ξαναστραδῶσουν.

Καὶ στῆς Ἠπειροῦ τὰ παιδιὰ τέτοια φωνάζ' ἡ Κρήτη:
 καὶ σὰς κυκλώνουνε βουνὰ καθὼς τὸν Ψηλορείτην,
 καὶ σεῖς θαρρῶ πῶς ἔχετε σὰν τὰ δικά μου κάστρα,
 ποῦ κτίζουν ἀέτοι φωλιαῖς καὶ γειτονεῦν μ' ἄστρα.

Καὶ σεῖς, λαβένταις τοῦ βουνοῦ, τοῦ κάμπου καὶ τοῦ λόγ-
 ἔχετε λόγους ἱεροῦς, [γοῦ,
 καὶ κοπελῖαις, ποῦ τοὺς χοροδὸς
 χοροῦν τοῦ Ζαλόγγου.

Κι' ἂν τύχῃ κατεπάνω σας ν' ἀπλώσουνε Κουρσάροι
 τὰ χέρια των τάρτακτικά,
 φωνάξετέ τους Κρητικά:
 δῶλε τ' ἀποθαμμένοι σας, δῶλε τ' ἀπομεινάροι.

Γιάντα, μωρὲ σκυλόφραγκοί, τῆς σάρκας μας δαγκάνατε
 καὶ θέλετε στὴ ράχη μᾶς Ἀρβανιτὰ νὰ κάνετε;
 Γιάντα μᾶς ξαναβάλετε σὲ νέο καρδιοκτύπι;
 φρού, μωρὲ σκυλόφραγκοί.. Γκραδάτοι ποῦ σὰς λείπει.

Γιάντα λυσοῦξατε μ' ἡμᾶς, Φρατέλοι καὶ Μαγαράοι;
 ἔξω μ' αὐτοὺς τοὺς Διάπτηδες καὶ κάτω τὰ ξεράδια,
 καὶ μόνο θὰ σὰς κάνουμε σὰν εὐγενεῖς τὴ χάρι
 νὰ φάτε καὶ στὴν Ἠπειρὸ λίγα παχειὰ κουράδια.